

بررسی رابطه بین مدیریت سود افزایشی و کاهششی بر پایداری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مهدی حقیقت^۱، ولید عبوده^۲

^۱ هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

^۲ کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامهرمز

چکیده

صورت سود و زیان، یکی از صورتهای مالی اساسی است که این هدف را برآورده می سازد. محصول صورت سود و زیان، سود خالص است و یکی از اطلاعات مالی بسیار مهمی است که توسط سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان صورتهای مالی استفاده می گردد. ولی باید به این نکته توجه شود که سود به عنوان مهمترین منبع اطلاعاتی، امکان دارد منعکس کننده عملکرد واقعی شرکتهای و مدیریت آنان نباشد، زیرا به دلیل قابلیت انعطاف ذاتی استانداردهای حسابداری، تفسیر و به کارگیری روش های حسابداری در بسیاری از موارد تابع قضاوت و اعمال نظر مدیران می شود اما اهداف مدیریت با سهامداران هماهنگ نیست. این کار با نزدیک کردن سود گزارش شده به میزان سود مورد نظر انجام می شود. اختیار عمل مدیران در خصوص استفاده از اصول تحقق و تطابق درآمدها و هزینه ها، انجام برآورد و پیش بینی و همچنین اعمال روش هایی نظیر تغییر در روش ارزیابی موجودی کالا، استهلاک داری ها، انتخاب بین هزینه جاری یا سرمایه ای، هزینه های تحقیق و توسعه و امثال آن از جمله مواردی هستند که موجب می شود مدیران فرصت کافی جهت اعمال نظرات خود برای تغییر سود شرکت را داشته باشند. به همین علت، علاوه بر کمیت سود، باید به کیفیت آن نیز توجه شود. هدف مقاله حاضر بررسی رابطه بین مدیریت سود افزایشی و مدیریت سود کاهششی بر پایداری سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۰۶ شرکت برای دوره های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ است. فرضیه های پژوهش با استفاده از رگرسیون حداقل مربعات معمولی (OLS) و داده های ترکیبی و نرم افزار Eviews تجزیه و تحلیل شده است. نتایج بدست آمده از فرضیات پژوهش نشان می دهد که بین مدیریت سود افزایشی و مدیریت سود کاهششی و پایداری سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: مدیریت سود افزایشی، مدیریت سود کاهششی، پایداری سود

مقدمه

صورت سود و زیان، یکی از صورتهای مالی اساسی است که این هدف را برآورده می سازد. محصول صورت سود و زیان، سود خالص است و یکی از اطلاعات مالی بسیار مهمی است که توسط سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان صورتهای مالی استفاده می گردد. همچنین سود از جمله برترین شاخص های اندازه گیری فعالیت یک واحد اقتصادی است. درک و شناخت رفتار سود حسابداری مقوله ای است که بر اثر گسترش فنون کمی مدیریت و ضرورت توجه به نیاز استفاده کنندگان صورت های مالی شکل گرفته است. این امر از محدوده اندازه گیری فعالیت های گذشته فراتر رفته و حسابداری را برای یاری رساندن به تصمیم گیرندگان تواناتر ساخته است. با وجود این که نظریه فراگیری در زمینه سود حسابداری وجود ندارد که مورد توافق همگان باشد، باز هم به عنوان یکی از معیارهای تصمیم گیری مالی از اعتبار ویژه ای برخوردار است. در این راستا هر جریانی که سود را به طریقی دست خوش تغییر کند نیز اهمیت می یابد. زیرا پیامدهای اقتصادی بر آن مترتب می شود و این مسئله، به ویژه ممکن است در بازارهای با کارآیی ضعیف سرمایه از درجه اهمیت بیشتری برخوردار باشد.

سود دارای محتوای اطلاعاتی است و یکی از اقلامی است که مورد توجه طیف وسیعی از استفاده کنندگان صورتهای مالی قرار می گیرد. انتظار بر این است که سود خالص نتیجه عملکرد یک واحد اقتصادی را برای یک دوره مالی نشان دهد. اما مدیریت، به واسطه داشتن انگیزه های مختلف اقدام به مدیریت سود می کند و این احتمال وجود دارد که این اقدام باعث کاهش کیفیت سود گردد. کاهش کیفیت سود به این معناست که سود خالص گزارش شده متفاوت از نتیجه عملکرد واحد اقتصادی است. بنابراین طبیعی است که در چنین شرایطی از محتوای اطلاعاتی سود کاسته می شود و استفاده کنندگان نیز کمتر می توانند در مدل های تصمیم گیری خود به این عنصر مهم صورتهای مالی اتکاء کنند.

هدف پژوهش حاضر بررسی مدیریت سود افزایشی یا کاهشی بر پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است تا نتایج آن برای استفاده کنندگان از صورتهای مالی مفید واقع شود.

بدیهی است که به دنبال انجام هر تحقیقی تلاش بر این است نتایج بدست آمده مورد استفاده علاقمندان قرار گیرد تا در اتخاذ تصمیمات، کارا و موثر باشد. لذا این تحقیق نیز مستثنی از این امر نخواهد بود. از طرف دیگر نتایج تحقیقات برای خود مدیران شرکت ها نیز قابل توجه خواهد بود تا نتایج مثبت بیشتری را رقم بزنند، لذا نتایج تحقیقات حاضر می تواند برای گروه های زیر قابل استفاده باشد:

۱- سهامداران و سرمایه گذاران: اطلاعات نقش کلیدی در تصمیم گیری سرمایه گذاران و سهامداران دارد بر این اساس هر اندازه دامنه اطلاعات در دسترس گسترده تر و از صحت بالاتری برخوردار باشد موجبات تصمیم گیری بهتر و صحیح تر برای سرمایه گذاران فراهم خواهد آمد.

۲- بورس اوراق بهادار تهران: بورس اوراق بهادار نهاد مالی و اقتصادی هر کشور می باشد که منابع مالی فعالیت های حقیقی اقتصادی را تامین می کند بورس با مدیریت انتقال ریسک و توزیع آن، ایجاد بازارهای رقابتی و جمع آوری پس اندازها و سرمایه های کوچک برای تامین سرمایه مورد نیاز فعالیت های اقتصادی نقش قابل ملاحظه ای را ایفا می کند. به همین منظور آگاهی از تحقیقات جدید و یافته های آنها می تواند بورس را در ایفای بهتر نقش خود یاری رساند.

۳- دانشگاه ها و موسسات پژوهشی: دانشگاه ها و موسسات پژوهش به عنوان تولید کنندگان علم همواره بایستی از آخرین یافته های علمی آگاه باشند، آنها می توانند یافته های تحقیقات دیگران را بکار بسته و تحقیقات جدیدی را پیش گرفته و از این طریق تولید علم جدید بنمایند.

۴- تامین کنندگان کالا و خدمات: می توانند با شرکت هایی که افشاگری بهتری در مورد کالا و خدمات خود دارند اقدام به روابط تجاری بنمایند.

۵- دولت: می تواند از طریق قوانین و مقررات جدید یا بهبود قوانین در راستای افشا اختیاری اطلاعات بیشتر و سودمند گام بردارند.

مبانی نظری

مفهوم سود در حسابداری

سود حسابداری، از آنجایی که شاخصی برای اندازه گیری عملکرد مدیریت، معیاری برای اعطای تسهیلات، توسط اعتبار دهندگان و همچنین مبنایی برای پرداخت بازده به سهامداران و پرداخت مالیات محسوب می شود از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنابراین چگونگی اندازه گیری و گزارشگری آن می تواند به طور مستقیم بر تصمیم گیری استفاده کنندگان از صورتهای مالی اثر گذار باشد. شاید نخستین هدف سیستم حسابداری در موسسات تجاری اندازه گیری سود است. سود یکی از مفاهیمی است که احتمال می رود از اقتصاد به عاریه گرفته شده باشد. سود از نظر اقتصاد دانانی چون آدام اسمیت و هیکس به عنوان مبالغی است که شخص می تواند برداشت نماید، مشروط بر اینکه وضعیت مالی در پایان دوره به همان خوبی اول دوره حفظ شود. سود حسابداری بر مبنای فرض تعهدی و در چارچوب اصول پذیرفته شده حسابداری اندازه گیری می شود. هرچند تعریف جامع و مانع از سود حسابداری ارائه نشده است اما عموماً وقتی صحبت از سود حسابداری می شود، منظور تفاوت بین درآمدهای تحقق یافته و هزینه های انجام شده در طی یک دوره معین باشد (ابریشم چی، مرضیه، ۱۳۸۹).

اهمیت اقلام تعهدی سود

همیشه این احتمال وجود دارد که اطلاعاتی که یک شرکت ارائه می کند درست نباشد، بنابراین در کنار مخاطرات متعددی که در ارتباط با شرکت می تواند وجود داشته باشد، یکی از آنها هم ریسک اطلاعات می باشد. یعنی همواره ممکن است اطلاعاتی که شرکت می خواهد در صورتهای مالی آن را نشان دهد چیزی دور از واقعیت، یا فریب آمیز باشد. بر این اساس سودی که در صورت سود و زیان ارائه می شود، نمی تواند بیانگر این موضوع باشد که واحد تجاری توان مستمر برای به دست آوردن این مبلغ سود را خواهد داشت، یا چه مقدار از این سود می تواند به عنوان وجه نقد میان سهامداران تقسیم شود. چون تمامی سهامداران مایلند که سالانه تقریباً مبلغ ثابتی از سود سهام به آنها پرداخت شود، ثبات در تقسیم سود، پایین بودن ریسک شرکت است. حتی اگر در سالی، شرکت به جای سود دچار زیان شود، باید برای جلوگیری از ایجاد نگرش منفی در سرمایه گذاران فعلی و آتی، پرداخت سود سهام خود را ادامه دهد. با این کار سهامداران بیشتر تمایل خواهند داشت تا این زیان را موقتی تفسیر کنند. سود حسابداری بر اساس مبنای تعهدی شناسایی و گزارش می شود. استفاده از مبنای تعهدی موجب متفاوت شدن میزان سود عملیاتی گزارش شده با خالص جریان های نقدی حاصل از عملیات و گزارش یک سری اقلام تعهدی در صورتهای مالی خواهد شد. سود حسابداری نیز به جزء نقدی و تعهدی قابل تقسیم است، که بخش نقدی آن به دلیل اینکه معیار عینی تری برای

ارزیابی عملکرد اقتصادی واحد تجاری است، کمتر مورد دستکاری مدیریت قرار می‌گیرد. پس با این وجود، بخش تعهدی سود می‌تواند دستخوش تغییرات مدیران واحد تجاری به منظور نائل شدن به اهدافشان باشد و از این جهت در ارزیابی عملکرد شرکت‌ها بسیار نقش مهمی می‌تواند داشته باشد و سرمایه‌گذاران باید به این اقلام تهیه شده توسط سیستم حسابداری توجه خاصی مبذول داشته باشند و نحوه ارائه و کیفیت این اقلام را در ارزیابی شرکت‌ها در نظر داشته باشند (مدرس، ۱۳۸۷).

مدیریت سود و وجوه نقد حاصل از عملیات

به اعتقاد یون و میل (۲۰۰۲) وجوه نقد حاصل از عملیات یکی از عواملی است که در واحد تجاری کمتر می‌تواند مورد دستکاری مدیریت قرار گیرد. بنابراین، معیار واقعی تری از عملکرد اقتصادی واحد تجاری است. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که احتمالاً آن دسته از واحد های تجاری که با عملکرد ضعیفی روبرو هستند، انگیزه قوی تری برای افزایش سود گزارش شده خود از طریق فرایند مدیریت سود دارند. بر عکس برای واحدهای تجاری که از عملکرد خوبی برخوردارند، احتمال اتخاذ شیوه های افزایش مصنوعی سود توسط مدیریت کمتر است. در این صورت، واحدهای تجاری که به دلیل عملکرد ضعیف وجوه نقد حاصل از عملیات کمتری گزارش می‌کنند، احتمالاً مورد ارزیابی ضعیفی توسط سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند. بنابراین، مدیران این واحدها انگیزه قوی تری دارند تا برای اجتناب از این وضعیت، سود خود را بالاتر گزارش کنند، سود سهام را بالا ببرند و تصویر خوشایندی از واحد تجاری ارائه کنند.

کیفیت سود

نظریه کیفیت سود برای اولین بار توسط تحلیل‌گران مالی و کارگزاران بورس مطرح شد، زیرا آنان احساس می‌کردند سود گزارش شده قدرت سود را آن چنان که در ذهن مجسم می‌شود نشان نمی‌دهد. آنان دریافتند که پیش‌بینی سودهای آینده بر مبنای نتایج گزارش شده، کار مشکلی است. افزون بر این، تحلیل‌گران فهمیدند که تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی شرکت‌ها به دلیل نقاط ضعف متعدد در اندازه‌گیری اطلاعات حسابداری کار مشکلی می‌باشد. سوال اساسی این است که چرا تحلیل‌گران مالی در ارزیابی خود از سود خالص گزارش شده و یا سود هر سهم شرکت (بدون تعدیل) استفاده نمی‌کنند و جانب احتیاط را رعایت می‌نمایند. پاسخ این است که در تعیین ارزش شرکت نه تنها به کمیت سود، بلکه باید به کیفیت آن نیز توجه شود. منظور از کیفیت سود، زمینه بالقوه‌ی رشد سود و میزان احتمال تحقق سودهای آتی است. به بیان دیگر، ارزش یک سهم تنها به سود هر سهم سال جاری شرکت بستگی ندارد بلکه به انتظار از آینده شرکت و قدرت سود آوری سال‌های آینده و ضریب اطمینان نسبت به آن بستگی دارد (جهان خانی و ظریف فرد ۱۳۷۴). در مقالات مختلف در تعریف مفهوم کیفیت سود به دو ویژگی برای تعیین کیفیت سود اشاره شده است: (۱) سودمندی در تصمیم (۲) ارتباط کیفیت سود و سود اقتصادی (یعنی سود تا چه حدی سود طبق تعریف هیکس را به نحو صادقانه بیان می‌کند).

پژوهش‌های داخلی

کاشانی پور و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی رابطه بین سهامداران نهادی کوتاه مدت و بلند مدت و مدیریت سود افزایشی شرکتها پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سهامداران نهادی کوتاه مدت به علت افق دید کوتاه مدت، به دلیل تمرکز افراطی بر عایدات جاری می‌توانند موجب ایجاد محرک‌های مختلفی برای مدیران شرکتها باشند تا به مدیریت سود افزایشی دست بزنند. در مقابل سهام داران نهادی با افق بلند مدت سرمایه‌گذاری، که معمولاً دارای مالکیت زیادی سهام نیز هستند به ارزش ذاتی شرکت در مقابل عایدات جاری توجه دارند. بنابراین مانع مدیریت سود فزاینده در شرکتها می‌شوند.

منتظری (۱۳۹۷) به بررسی چگونگی تاثیر مدیریت سود بر کیفیت سود پرداخته‌اند. آنها اقلام تعهدی اختیاری را به عنوان نماینده مدیریت سود انتخاب و تاثیر آن را بر چهار ویژگی کیفیت سود (کیفیت اقلام تعهدی، پایداری، قابلیت پیش بینی، هموار بودن) مورد مطالعه قرار دادند و در نهایت به این نتیجه رسیدند که مدیریت سود، کیفیت سود را کاهش می‌دهد.

اعتمادی و عبدلی (۱۳۹۴)، رابطه میان هموارسازی سود و عملکرد قیمت سهام در بحران مالی را مورد آزمون قرار دادند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که در شرکتهای بدون بحران مالی، هموارسازی سود با بازده سهام و بازده غیرعادی سهام رابطه منفی معناداری دارد، در حالی که در شرکتهای دارای بحران مالی هموارسازی سود با بازده سهام رابطه مثبت و

معناداری دارد، اما با بازده غیرعادی سهام رابطه معناداری ندارد.

عرب صالحی و حمیدیان (۱۳۹۴) ادبیات موجود نشان می‌دهد که بهبود کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند به کاهش نوسان بازده نامتعارف سهام منجر شود. کیفیت گزارشگری مالی نیز متاثر از تغییرپذیری اقلام تعهدی است. لذا هدف این پژوهش بررسی اثر تغییرپذیری اقلام تعهدی و اجزای بنیادی و اختیاری آن بر نوسان بازده متعارف و نامتعارف آتی سهام است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از تحلیل رگرسیون به روش داده‌های ترکیبی استفاده شده است. نتایج بررسی نشان می‌دهد که تغییرپذیری اقلام تعهدی بر نوسان بازده نامتعارف و متعارف آتی سهام تاثیر منفی و معنی‌دار دارد. علاوه بر این، جزء بنیادی تغییرپذیری اقلام تعهدی نسبت به جزء اختیاری آن، تاثیر قوی‌تری بر نوسان بازده نامتعارف و متعارف آتی سهام دارد.

پژوهش‌های خارجی

بن (۲۰۱۸) در تحقیقی با بکارگیری نظریه نمایندگی، به تفکیک بین کاربردهای فرصت طلبانه و سودمند مدیریت سود پرداختند. آنها چنین استدلال می‌کنند که اگر مدیران از مدیریت سود فرصت طلبانه بهره‌جویند، در آن صورت شرکت‌های با هزینه نمایندگی زیاد، باید درجه بالایی از مدیریت سود را به کار گرفته باشند؛ به عبارت دیگر میزان مدیریت سود با شدت تضاد منافع بین نمایندگان و صاحبان شرکت ارتباط مثبتی دارد. بر عکس، ممکن است مدیریت سود به منظور انتقال اطلاعات خصوصی صورت گیرد و بنابراین محتوای اطلاعاتی سود را افزایش دهد که این برای سهامداران مفید خواهد بود. اگر چنین باشد انتظار می‌رود که شرکتهای با هزینه نمایندگی زیاد، میزان فراوانی از بکارگیری مدیریت سود را در کارنامه خود نداشته باشند؛ چرا که مدیران در جهت افزایش منافع شخصی خود، سود را دستکاری نخواهند کرد. همین‌طور نبود رابطه میان هزینه نمایندگی و مدیریت سود بدین معنی خواهد بود که شرکت‌ها از مدیریت سود به صورت فرصت طلبانه‌ای استفاده نمی‌کنند. نتایج بررسی‌های آنها نشان داد که رابطه معکوسی بین هزینه‌های نمایندگی و مدیریت سود است و شرکت‌هایی که مدیریت سود وسیع (محدود) انجام می‌دهند، هزینه‌های نمایندگی کمتری (بیشتری) متحمل می‌شوند. به علاوه ارتباط مثبت

معناداری بین ارزش شرکت و میزان مدیریت سود می باشد. پژوهشگران با در نظر گرفتن این دو مورد ادعا می کنند که مدیریت سود در مجموع زیان آور نیست.

کیم (۲۰۱۸) تأثیر مدیریت سود بر ویژگی قابلیت پیش بینی سود را بررسی کردند. این محققان بیان می کنند که به صورت کلی مدیریت سود سبب می شود، قدرت پیش بینی کنندگی سود کاهش یابد. با این حال، هنگامی که در دهک های مختلف اندازه مدیریت سود، قابلیت پیش بینی اندازه گیری می شود، نتایج نشان می دهد که در دهک با بالاترین میزان مدیریت سود، نه تنها قابلیت پیش بینی سود کاهش نمی یابد، بلکه نتایج این گروه را می توان حاکی از رفتار آگاهی دهنده بودن مدیریت سود دانست. در نهایت این محققان بیان می کنند که نتایج تحقیق آنها به طور قاطع از مدیریت سود فرصت طلبانه پشتیبانی نمی کند.

کلسینس و همکاران (۲۰۱۷) تأثیر مدیریت سود را بر پایداری سود بررسی کردند. این محققان دریافته اند که تعهدهای سود در زمانی که مدیریت سود افزایشی (کاهش) است و مدیران اقدام به فروش (خرید) سهام کرده اند، سود از پایداری کمتری (بیشتری) برخوردار است. همچنین، قیمت گذاری مقادیر تعهدی به صورت نادرستی انجام می شود و این قیمت گذاری نادرست را می توان به مدیریت سود افزایشی منتسب کرد.

روش تحقیق

روش تحقیق را می توان مجموعه ای از قواعد، ابزار و راه های معتبر و نظام یافته برای بررسی واقعیت ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه حل مشکلات دانست. در علوم انسانی تقسیم بندی های مختلفی از روش تحقیق صورت گرفته است. بر اساس هدف روش تحقیق می تواند بنیادی، کاربردی یا علمی باشد. هدف تحقیقات کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص و کاربرد عملی آن می باشد (خاکی، ۱۳۸۲). روش تحقیق حاضر با توجه به هدف کاربردی بوده و نتایج حاصل از آن می تواند برای طیف گسترده ای شامل مدیران شرکت ها، سهامداران، اعتباردهندگان، محققان و تدوین کنندگان استانداردها مفید باشد. از لحاظ بعد زمانی تحقیقات می تواند گذشته نگر یا آینده نگر باشند. به طور کلی چنانچه داده های گردآوری شده، در رابطه با رویدادهایی باشد که در گذشته رخ داده است، طرح تحقیق را می توان گذشته نگر تلقی کرد. از این رو پژوهش حاضر یک تحقیق گذشته نگر محسوب می شود.

بر اساس نحوه گردآوری داده ها نیز تحقیقات می توانند تاریخی، توصیفی، همبستگی، تجربی یا علی باشند. تحقیق توصیفی شامل مجموعه روش هایی است که هدف آن توصیف کردن شرایط یا پدیده های مورد بررسی است. تحقیقات همبستگی شامل پژوهش هایی است که در آنها سعی می شود رابطه بین متغیرهای مختلف، با استفاده از ضریب همبستگی کشف و تبیین گردد. در تحقیقات همبستگی هدف اصلی مشخص کردن نوع، اندازه و مقدار رابطه بین دو یا چند متغیر می باشد (سرمد و همکاران، ۱۳۹۰). با توجه به تقسیم بندی فوق، این تحقیق از نوع توصیفی و همبستگی می باشد.

فرضیه های پژوهش

فرضیه عبارت است از اصل یا حالتی که اغلب بی آنکه اعتقادی نسبت به آن وجود داشته باشد، پذیرفته می شود تا بتوان از آن نتایج منطقی استخراج کرد و بدین ترتیب مطابقت آن با واقعیاتی که نزد ما معلوم است یا می توان آنها را معلوم ساخت، آزمود. در هر پژوهش علمی، پژوهشگر باید نسبت به نتایج احتمالی پژوهش خود یک یا چند فرضیه احتمالی در نظر بگیرد تا بتواند کوشش خود و کار پژوهش رادر جهت مشخص هدایت و از پراکندگی در آن جلوگیری کند. فرضیه توجیه و تبیین های معینی رادر باره واقعیات عرضه می کند و بنابراین پژوهشگران رادر بررسی این تبیینات و تجربه هایی وسیع کمک و هدایت می کند. تنظیم فرضیه موجب می شود که از ادعای آنهایی که مایل به انجام پژوهش در زمینه ای هستند، اما صلاحیت آن را ندارند جلوگیری شود.

فرضیه اصلی پژوهش به شرح زیر است:

فرضیه اول:

بین مدیریت سود افزایشی و پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. فرضیه دوم:

بین مدیریت سود کاهشی و پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

تحلیل داده ها یک فرآیند چند مرحله ای است که طی آن داده های جمع آوری شده، خلاصه، کدبندی، دسته بندی و در نهایت پردازش می شوند تا زمینه اجرای تحلیل و انجام آزمون ها فراهم گردد. برای تحلیل آماری داده ها و آزمون فرضیه های پژوهش حاضر از دو نوع روش آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

۱- با استفاده از آمار توصیفی؛ شاخص های مرکزی همچون میانگین، میانه و شاخص های پراکندگی همچون انحراف معیار، چولگی و کشیدگی جهت توصیف متغیرها و نوع توزیع داده ها محاسبه شده است.

۲- آمار استنباطی؛ در دو بخش استفاده می شود:

الف- آزمون پیش فرض مدل رگرسیون: شامل آزمون نرمال بودن توزیع جامعه آماری و آزمون عدم همبستگی داده ها (آزمون دوربین- واتسن) و...

ب- آزمون اصلی: شامل آزمون رگرسیون خطی چند متغیره، به روش اقتصادسنجی با استفاده از داده های ترکیبی و از روش هایی مانند مدل اثر ثابت، مدل اثر تصادفی انجام می شود.

به منظور تلخیص داده ها، ابتدا متغیرها با استفاده از داده های جمع آوری شده برای هر یک از شرکت ها و هر یک از سال های مورد مطالعه محاسبه می شود. سپس همه عملیات تلخیص و با استفاده از نرم افزار Eviews اقدام به آزمون فرضیه ها می گردد. تخمین مدل نیز با استفاده از روش حداقل مربعات معمولی (OLS) در سطح اطمینان ۹۵ درصد صورت می گیرد. در این روش تخمین خط رگرسیون بگونه ای ترسیم می شود که مجموع مجذور همه خطاها به کمترین مقدار ممکن برسد تا خط رگرسیون به شکل بهتری برازش و مقادیر متغیر وابسته را بهتر پیش بینی نماید.

بررسی مانایی متغیرهای پژوهش

قبل از برآورد مدل‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش، باید پایایی متغیرها بررسی شود. وجود متغیرهای ناپایا در مدل سبب می‌شود تا آزمون‌های تی استیودنت و فیشر از اعتبار لازم برخوردار نباشند و کمیت‌های بحرانی ارائه شده توسط توزیع‌های مذکور، مقادیر صحیحی برای انجام آزمون‌های آماری نباشند (آذر و مومنی، ۱۳۸۱). برای بررسی پایایی متغیرهای پژوهش از آزمون دیکی فولر تعمیم یافته استفاده شده و نتایج در جدول (۱) ارائه گردیده است.

جدول (۱): بررسی پایایی متغیرهای پژوهش

آزمون دیکی فولر (ADF) به منظور بررسی پایایی متغیرهای پژوهش		
متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری p.v
اقلام تعهدی اختیاری	۴۴,۶۱	۰,۰۰
پایداری سود	۳۹,۵۵	۰,۰۰
اهرم مالی	۵۱,۳۷	۰,۰۰
اندازه شرکت	۲۹,۰۸	۰,۰۰
بازده دارایی‌ها	۱۷,۲۱	۰,۰۰

*منبع: محاسبات پژوهشگر

همانطور که ملاحظه می‌گردد سطح معنی داری آماره Z برای تمام متغیرهای تحقیق کمتر از ۵ درصد می‌باشد. از این رو می‌توان ادعا نمود که تمام متغیرهای مورد استفاده در مدل‌های رگرسیونی پژوهش در بازه زمانی تحقیق، مانا (ایستا) هستند.

آزمون وایف

قبل از انجام آزمون رگرسیون خطی چندگانه، با توجه به این که تعداد متغیرهای مستقل زیاد می‌باشد، باید اطمینان حاصل کرد که متغیرهای مستقل بر یکدیگر اثری ندارند. یکی از مهم‌ترین مفروضات در آزمون رگرسیون خطی چندگانه، این است که یک متغیر مستقل نباید با دیگر متغیرهای مستقل رابطه خطی داشته باشد. در صورت وجود این رابطه بین متغیرهای مستقل، مدل رگرسیون دارای همخطی چندگانه شده و نتایج آن قابل اتکا نیست، زیرا ضرایب بتای محاسبه شده دارای اریب (تورش) می‌گردد؛ و ممکن است با وجود بالا بودن R^2 ، مدل از اعتبار بالایی برخوردار نباشد. در آمار، عامل تورم واریانس (VIF) شدت همخطی چندگانه را در تحلیل رگرسیون کمترین مربعات معمولی ارزیابی می‌کند. در واقع یک شاخص معرفی می‌گردد که بیان می‌دارد چه مقدار از تغییرات مربوط به ضرایب برآورد شده بابت همخطی افزایش یافته است. شدت همخطی چندگانه را با بررسی بزرگی مقدار VIF می‌توان تحلیل نمود. اگر آماره آزمون VIF به یک نزدیک بود نشان دهنده عدم وجود همخطی است. به عنوان یک قاعده تجربی مقدار VIF نزدیک به ۱۰ باشد همخطی چندگانه بالا می‌باشد.

جدول (۲): نتایج آزمون وایف

VIF	متغیرها
۱,۰۳۳	اقلام تعهدی اختیاری
۱,۲۸۷	اهرم مالی
۱,۷۱۹	اندازه شرکت
۱,۳۴۶	بازده دارایی ها
۱,۴۵۰	اقلام تعهدی اختیاری

*منبع: محاسبات پژوهشگر

همان طور که در جداول بالا مشاهده می شود آماره آزمون VIF در بیشتر موارد کمتر از ده و نزدیک به یک است. در نتیجه بین متغیرهای مستقل مشکل همخطی وجود ندارد.

آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

برای انتخاب روش مناسب برای تخمین مدل های مزبور در مقاطع و دوره های زمانی مختلف داده های ترکیبی، از آزمون F مقید (چاو) استفاده شده است. اگر آماره ی سطح خطا کوچکتر از ۵٪ باشد، مدل داده های تلفیقی (پانل) پذیرفته می شود و در غیر این صورت و مناسب بودن داده های تحقیق از روش داده های تلفیق شده یا یکپارچه شده برای آزمون فرضیه ها استفاده می - شود. نتایج آزمون چاو در جدول شماره ی (۳) ارائه شده است.

جدول (۳): نتایج آزمون چاو و هاسمن

مدل / آزمون	فرضیه اول	فرضیه دوم
آماره لیمر	۳۵,۱۸	۲۴,۶۷
سطح معنی داری	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
مقایسه با ۵ درصد	کوچکتر	کوچکتر
نتیجه (نوع مدل)	Panel	Panel
آماره هاسمن	۸۶,۳۷	۹۷,۱۰
سطح معنی داری	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
مقایسه با ۵ درصد	کوچکتر	کوچکتر
نتیجه	اثرات ثابت	اثرات ثابت
نتیجه نهایی (شیوه برآورد مدل)	Panel - اثرات ثابت	Panel - اثرات ثابت

*منبع: محاسبات پژوهشگر

آزمون فرضیه های پژوهش

بعد از بررسی پیش فرض های کلاسیک ها در مورد رگرسیون و حصول اطمینان از رعایت آنها حال می توان از رگرسیون استفاده کرد.

آزمون فرضیه اول

بین مدیریت سود افزایشی و پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش به شرح زیر است.

جدول (۴): رگرسیون متغیرهای پژوهش

$$Persist_{j,t} = \beta_0 + \beta_1 DAC_{j,t} + \beta_2 ROA_{j,t} + \beta_4 SIZE_{j,t} + \beta_5 LEV_{j,t} + \varepsilon_{j,t}$$

نتیجه	سطح معنی داری	t آماره	ضریب رگرسیون	متغیرها	
معنی دار	۰,۰۰۰	-۴,۳۷۸	-۰,۱۲۶	اقلام تعهدی اختیاری مثبت	DAC
معنی دار	۰,۰۰۴	۵,۸۳۶	۰,۱۸۷	اندازه شرکت	SIZE
معنی دار	۰,۰۰۰	-۲,۵۷۷	-۰,۱۹۳	اهرم مالی	LEV
معنی دار	۰,۰۰۰	۳,۶۳۰	۰,۰۶۴	بازده دارایی ها	ROA
معنی دار	۰,۰۰۰	۶,۲۲۷	۸,۱۳۹	مقدار ثابت	C
۳۹,۴۱۷	آماره F		۰,۶۸۵	ضریب تعیین	
۰,۰۰۰۰	سطح معنی داری F		۰,۶۶۱	ضریب تعیین تعدیل شده	
			۲,۲۷۸	آماره دوربین واتسون	

*منبع: محاسبات پژوهشگر

نتایج حاصل از بررسی این فرضیه نشان می‌دهد با توجه به ضریب DAC بین اقلام تعهدی اختیاری و پایداری سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین سطح معناداری (prob) کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه فرض H_0 مبنی عدم رابطه میان مدیریت سود افزایشی و پایداری سود رد و فرض H_1 در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد پذیرش قرار می‌گیرد.

آزمون فرضیه دوم

بین مدیریت سود کاهشی و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم پژوهش به شرح زیر است.

جدول (۵): رگرسیون متغیرهای پژوهش

$$Persist_{j,t} = \beta_0 + \beta_1 - DAC_{j,t} + \beta_2 ROA_{j,t} + \beta_4 SIZE_{j,t} + \beta_5 LEV_{j,t} + \varepsilon_{j,t}$$

نتیجه	سطح معنی داری	t آماره	ضریب رگرسیون	متغیرها
معنی دار	۰,۰۰۷	-۳,۱۰۹	-۰,۰۳۴	اقلام تعهدی اختیاری منفی DAC
معنی دار	۰,۰۰۴	۵,۸۳۶۲	۰,۱۸۷	اندازه شرکت SIZE
معنی دار	۰,۰۰۰	-۲,۵۷۷	-۰,۱۹۳	اهرم مالی LEV
معنی دار	۰,۰۰۰۰	۳,۶۳۰	۰,۰۶۴	بازده دارایی ها ROA
معنی دار	۰,۰۰۰۰	۵,۳۳۱	۶,۵۲۸	مقدار ثابت C
۸,۶۳	آماره F		۰,۴۵۹	ضریب تعیین
۰,۰۰۰۰	سطح معنی داری F		۰,۴۳۶	ضریب تعیین تعدیل شده
			۱,۹۶۲	آماره دوربین واتسون

*منبع: محاسبات پژوهشگر

نتایج حاصل از بررسی این فرضیه نشان می‌دهد با توجه به ضریب DAC بین اقلام تعهدی اختیاری منفی و پایداری سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین سطح معناداری (prob) کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه فرض H_0 مبنی عدم رابطه میان مدیریت سود کاهشی و پایداری سود رد و فرض H_1 در سطح اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

تحلیل نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

فرضیه اول پژوهش عنوان می‌کند بین مدیریت سود افزایشی و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج برآورد مدل برای فرضیه اول در سطح کل اقلام نمونه نشان می‌دهد که مقدار احتمال مربوط به آماره F، جهت تصریح مدل کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، لذا می‌توان گفت که مدل فرضیه اول در سطح اطمینان ۹۵٪، معنادار است. همچنین مقدار احتمال (P-Value) ضریب مربوط به متغیر مدیریت سود افزایشی در مدل اول کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و ضریب آن منفی می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت بین مدیریت سود افزایشی و پایداری سود رابطه منفی معناداری وجود دارد و افزایش سطح مدیریت سود افزایشی منجر به افزایش سطح اقلام تعهدی اختیاری و به تبع آن کاهش پایداری سود می‌شود. در نتیجه فرضیه H_1 در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید شده و گویای آن است که مدیریت سود افزایشی ویژگی کیفیت اقلام تعهدی سود شرکت‌ها را کاهش می‌دهد. بنابراین فرضیه اول پژوهش که بیان می‌کند بین مدیریت سود

افزایشی و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد، در سطح کل ارقام نمونه مورد تایید قرار می‌گیرد. نتایج بدست آمده از فرضیه مشابه نتایج بدست آمده از پژوهش منتظری (۱۳۹۷)، انصاری و خواجوی (۱۳۹۶)، اعتمادی و عبدلی (۱۳۹۴)، قربانی و خطیری (۱۳۹۳)، بن (۲۰۱۸)، کیم (۲۰۱۸)، کلسینس و همکاران (۲۰۱۷)، کادبوری (۲۰۱۵) است که در آن مدیریت سود منجر به افزایش سطح ارقام تعهدی اختیاری و به تبع آن کاهش پایداری سود می‌شود. اما نتایج این فرضیه برخلاف یافته‌های پژوهش لشکری و بخشایش (۱۳۹۲)، باباجانی و عظیمی یانچشمه (۱۳۹۱)، لی (۲۰۱۳) و چونگ و همکاران (۲۰۱۴) است که در آن بین مدیریت سود و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود ندارد.

تحلیل نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

فرضیه دوم پژوهش عنوان می‌کند بین مدیریت سود کاهشی و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج برآورد مدل برای فرضیه دوم در سطح کل ارقام نمونه نشان می‌دهد که مقدار احتمال مربوط به آماره F جهت تصریح مدل کمتر از ۵٪ می‌باشد، لذا می‌توان گفت که مدل فرضیه دوم در سطح اطمینان ۹۵٪، معنادار است. همچنین ضریب مربوط به متغیر مدیریت سود کاهشی کمتر از ۵٪ است، که بیانگر وجود رابطه منفی بین مدیریت سود کاهشی و پایداری سود می‌باشد. به عبارت دیگر استفاده از ارقام تعهدی اختیاری منفی با هدف مدیریت سود کاهشی موجب کاهش پایداری سود شده است. بنابراین فرضیه دوم پژوهش که بیان می‌کند، بین مدیریت سود کاهشی و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد، در سطح کل ارقام نمونه مورد تایید قرار می‌گیرد. نتایج بدست آمده از فرضیه مشابه نتایج بدست آمده از پژوهش منتظری (۱۳۹۷)، انصاری و خواجوی (۱۳۹۶)، اعتمادی و عبدلی (۱۳۹۴)، قربانی و خطیری (۱۳۹۳)، بن (۲۰۱۸)، کیم (۲۰۱۸)، کلسینس و همکاران (۲۰۱۷)، کادبوری (۲۰۱۵) است که در آن مدیریت سود منجر به افزایش سطح ارقام تعهدی اختیاری و به تبع آن کاهش پایداری سود می‌شود. اما نتایج این فرضیه برخلاف یافته‌های پژوهش لشکری و بخشایش (۱۳۹۲)، باباجانی و عظیمی یانچشمه (۱۳۹۱)، لی (۲۰۱۳) و چونگ و همکاران (۲۰۱۴) است که در آن بین مدیریت سود و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود ندارد.

نتیجه‌گیری کلی

آنچه در جمع بندی و نتیجه‌گیری کل آزمون اثرات مدیریت سود افزایشی و مدیریت سود کاهشی بر پایداری سود می‌توان عنوان کرد این است که رابطه منفی و معنی دار بین ارقام تعهدی اختیاری و پایداری سود وجود دارد. این موضوع بیانگر آن است که اعمال مدیریت سود، ممکن است کیفیت سود را نیز دستخوش تغییر کند، بنابراین این امکان وجود دارد که سود به عنوان مهمترین منبع اطلاعاتی، منعکس کننده عملکرد واقعی شرکت‌ها و مدیریت آنان نباشد به همین علت باید علاوه بر کمیت سود، کیفیت آن نیز مورد توجه قرار گیرد. تحلیل گران مالی "کیفیت سود" را بدین منظور ارزیابی می‌کنند که یک سطح مربوط از سود را تعیین و سود خالص آتی را پیش بینی کنند و در نتیجه قیمت سهام شرکت را تعیین نمایند. بنابراین، میزان دقت، صحت، قابلیت اطمینان، مربوط بودن، نقدینگی، قابلیت پیش بینی و پایداری سود که در مجامع علمی به عنوان کیفیت سود شناخته می‌شود، نقش مهمی را در مفید بودن سود در فرایند تصمیم‌گیری دارد.

پس از انجام مراحل یک پژوهش علمی، اگر پژوهش از یک روند سیستماتیک و پژوهشگرانه صورت گرفته باشد، محقق می تواند نظراتی را هم در مورد یافته ها و نتایج پژوهش و هم راهکارها و پیشنهادهایی را بمنظور بهبود و بسط پژوهش های آتی بیان کند. بدین سبب در ادامه پیشنهادهایی مطابق با نتایج پژوهش و همچنین برای پژوهش های آتی ارائه می شود.

۱) با توجه به نتایج فرضیه اول که حاکی از تاثیر مدیریت سود افزایشی بر پایداری سود می باشد و از آنجایی که بین آنها رابطه منفی وجود دارد، به سهامداران و سرمایه گذاران پیشنهاد می شود در تصمیم گیری های خود افزایش اقلام تعهدی مثبت را مد نظر قرار دهند.

۲) نتایج فرضیه دوم پژوهش نشان داد که مدیریت سود کاهنده موجب کاهش پایداری سود می شود. این امر نشان دهنده آن است که مدیریت سود اگر به صورت کاهشی باشد می تواند باعث کاهش کیفیت سود و در نتیجه کاهش کیفیت اطلاعات حسابداری گردد.

۳) از آنجایی که یافته های تحقیق، موید این نکته است که مدیریت سود افزایشی و مدیریت سود کاهشی باعث کاهش پایداری سود می گردد، به منظور بهبود کیفیت اطلاعات و افزایش اعتماد سرمایه گذاران به گزارش های مالی شرکت ها، به سازمان بورس اوراق بهادار و سازمان حسابرسی پیشنهاد می شود، الزامات گزارشگری مالی و افشاء به نحوی تعیین گردد که امکان استفاده مدیریت از ابزارهای گزارشگری مالی برای دستکاری ارقام حسابداری حداقل شود.

منابع

۱. آر، ع. و منصور مؤمنی، ۱۳۸۵ "آمار و کاربرد آن در مدیریت جلد دوم تحلیل آماری" تهران، انتشارات سمت.
۲. ابراهیمی کردلر، ع. و ذاکری، ح. بررسی مدیریت سود با استفاده از فروش دارایی ها در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه تحقیقات حسابداری، شماره ۳، صص ۱۲۲-۱۳۵، ۱۳۸۸.
۳. احمد پور، ا. و کریمی، م. مدیریت سود و نقش آن در بازار سرمایه، مجله دانشکده علوم انسانی دانشگاه سمنان، شماره ۱۳، صص ۲۵-۴۲، ۱۳۸۵.
۴. اعتمادی، ح. و عبدلی، ل. هموار سازی سود و عملکرد قیمت سهام در بحران مالی، فصلنامه علمی و پژوهشی حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۲، صص ۱-۲۸، ۱۳۹۴.
۵. انصاری، ع. و خواجهی، ح. بررسی ارتباط هموارسازی سود با قیمت بازار سهام و نسبتهای مالی، پژوهشهای حسابداری مالی، شماره ۲، صص ۳۳-۴۹، ۱۳۹۴.
۶. آقایی، م. ع. و آذر، ع. و جوان، ع. ا. بررسی رابطه جایگزینی فعالیت های واقعی و دستکاری اقلام تعهدی اختیاری، مجله پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۱۲، صص ۱۹-۴۰، ۱۳۸۹.
۷. باباجانی، ج. و عظیمی یانچشمه، م. اثر قابلیت اتکای اقلام تعهدی بر بازده سهام، مجله پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۲، صص ۸۳-۱۰۰، ۱۳۹۱.
۸. بهار مقدم، م. و نجفی، ع. بررسی ابعاد حاکمیت شرکتی و مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری، دوره ۱، شماره ۲، صص ۷۵-۹۳، ۱۳۹۳.
۹. حافظ نیا، محمد رضا. (۱۳۸۶). مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ سیزدهم. تهران: انتشارات سمت.

۱۰. خاکی، غ.، ۱۳۸۶ " روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی "، انتشارات بازتاب، تهران.
۱۱. دستگیر، م. و پایروند، م. رابطه وجوه نقد حاصل از عملیات و سود تعهدی با بازده سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، شماره ۴۸، ص ص ۴۳-۶۲، ۱۳۸۹.
۱۲. شباهنگ، ر.، ۱۳۸۷ " تئوری حسابداری (جلد اول) "، انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی.
۱۳. کاشانی پور، ک. و عارف منش، ز و حامدی، ع. بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و هموار سازی سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵ شماره ۵۱، ۱۳۹۷.
۱۴. لشکری، ع. و بخشایش، م. هزینه حقوق صاحبان سهام و هموار سازی سود، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، ص ص ۴-۲۹، ۱۳۹۲.
۱۵. قربانی، ع. و خطیری، ب. نقش هموار سازی سود بر محتوای اطلاعاتی سودها در خصوص پیش بینی سودهای آتی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۵۴، ص ص ۳۳-۴۶، ۱۳۹۳.
۱۶. مشایخی، ر و همکاران. هموار سازی سود عدم اطمینان اطلاعاتی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۸، شماره ۶۳، ص ص ۶۳-۸۰، ۱۳۸۹.
۱۷. منتظری، آ.، ۱۳۹۷، بررسی نقش مدیریت سود بر کیفیت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء (س).
18. Albert, R.L. Henderson, G.V, Firm Size, Overreaction and Return Reversals, Quarterly Journal of Business and Economics, No.34, pp. 60-80, 1995.
19. all, R., Brown, P. An empirical evaluation of accounting income numbers. Journal of Accounting Research, No. 6, pp. 159-178, 1968.
20. Barth, M., et.al, Constrain on accrual components of earnings in equity valuation, Working Paper, Available at <http://www.ssrn.com>, 2002.
21. Bartov, E., Givoly, D. and Hayn, C, The rewards to meeting or beating earnings expectations, Journal of Accounting and Economics, No. 33, pp.173-204, 2002.
22. Beaver, W., The information content of annual earning announcements, Journal of Accounting Research, Supplement, PP. 67-922, 1968.
23. Belen, M.E.(2016). Beta and Their Regression Tendencies, The Journal of Finance, Vol. 30, No. 3, pp. 785-795.
24. Beidelman, C. R, Income smoothing: The role of management ,The Accounting Review, Vol. 48, No. 4, pp. 653-667, 1973.
25. Bargeesterl, A. (2015). Earnings management and earnings predictability, www.ssrn.com, working paper.
26. Charitou, A. Lambertides, N, Trigeorgis, L., Earnings behavior of financially distressed firms: The Role of institutional ownership, Abacus, No. 43. 271-296, 2007.
27. Barth.B .A.Kenneth.carow.perry.Tod(2002). Earnings management and initial public offerings : The case of the depository industry " . journal of Banking & finance. 33. 2363- 2372

28. Ben Jaggi , Sidney leung , (2018) " impaet of family dominance on monitoring of earnings management by audit committees : Evidence from Hong kong ". Journal of International Accounting Auditing Taxation . 16.27- 50.
29. Chong, f , Dhananjay Nanda. peter D.Wysocki ,(2014). Earnings management and investor protection : an international comparison ". Journal of financial Economics. 69 .505-527.
30. Erling Barth .Trygve Gulbrandsen. pal schone. (2005) "family ownership and productivity : the role of owner –management . Journal of corporate finance.11. 107 - 127.
31. Jansson, k . Zoha(2012). Insider sales and earnings management .Journal of Accounting and public policy .23. 381-411.
32. Kadbouri,j.(2015). The balance sheet as an earnings management constraint, The Accounting Review (Supplement), pp. 1-27.
33. Kim, A.(2018).Detecting income smoothing behaviors of Turkish listed companies through empirical tests using discretionary accounting changes, Journal of Critical Perspectives on Accounting, Vol. 20, NO. 5, pp. 591-613.
34. Killenisis, M, Boichuk, J, Chapman,C.J, Steenburgh, T.j.(2017). sales, Journal of Accounting Research,Vol. 54, No. 5, pp.1233-1263
35. Lie . k.j(2013) ,Type of earnings management and the effect of ownership strueture , firm size , and corporate governance practices :Evidence form Indonesia " . the International journal of accounting 43 . 1-27.
36. Lai, K.W. Gul, F. (2008). "Was Audit Quality of Laventhol and Horwath Poor?". Journal of Accounting and Public Policy, 27: 217-237.
37. Mikhail, M. Walther, B. Willis, R., (2003), "Reactions to dividend changes conditional on earning quality", journal of accounting, auditing and finance, Vol. 18, No. 1, PP. 121-151.
38. Matsumoto, D.A. (2002). "Managements incentives to avoid negative earnings surprises". The Accounting Review, Vol. 77, Pp. 483-514.
39. Penman, S. Zhang, X., (2002), "accounting conservatism, the quality earnings and stock returns", the accounting review, Vol. 77, No. 2, PP. 237-264.
40. Papanastasopoulos, G. Thomakos, D. &Wang, T. (2011)."Accruals and the performance of stock returns following external financing activities". British Accounting Review, Vol. 43, Pp.214–229.
41. PaPanasta sopoulos, G,Thomakos, D.,& wang, T.(2011)."Accuals and the performanace of stock returns following external financing activies". British Accounting Review, 43, Pp.214-229.

42. pornsit jiraporn . G. A. Miller , soon suk yoon ,young s. k. , (2008) " is earnings management opportunistic or beneficial ? An agency theory perspective " . International Review of financial Analysis 17. 622- 634.
43. Rosenberg, Barr, Kenneth Reid, and Ronald Lanstein, (1985), "Persuasive Evidence of Market Inefficiency," Journal of Portfolio Management 11: 9-17.
44. Richardson, S., (2003), "earnings quality and short sellers", supplement accounting horizons, PP. 49-61.
45. Resutck, R. J.(2010). " Intangible returns, accruals, and return reversal: A multiperiod examination of the accrual anomaly" . Accounting Review, 85,Pp. 1347-1374.
46. Sharpe, William F., (1964), "Capital Asset Prices: A Theory of Market Equilibrium under Conditions of Risk," Journal of Finance 19: 425-442.
47. Sloan, R. (1996). "Do stock prices fully reflect information in accruals and cash flows about future earnings?". The Accounting Review, 71, 289- 315.
48. Scholer, F., (2004), "the quality of accruals and earnings and the market pricing of earnings quality", working paper arhus school of business, P. 13.
49. Schipper, K., and L. Vincent. 2003. Earnings quality. Accounting Horizons Supplement: 97–110.
50. 33.Teoh,S.H., Welch, I&wong, T.J.(1998). Earnings management and long-run performance of initial public offerings. Journal of finance,53(6), 19(6), 1935-1974.
51. The Commission of the European Communities, Commission Recommendation of 6 May 2003 Concerning the Definition of Micro, Small and Medium-sized Enterprises, Official Journal of the European Union L124, Vol. 46, 2003, pp. 36-41, p. 39
52. White, G. Sondhi, A. Fried, D., (2003), the analysts and use of financial statements, John Wiley and Sons, third edition, P. 767.45.